

Lieve Gemeente,

Opstaan en verder gaan.

Dat is het thema vanmorgen op deze Paasmorgen.

En het verhaal dat we zojuist in het evangelie van Johannes gelezen hebben over de Opstanding van Jezus en over Maria die dacht dat het de tuinman was, dat verhaal gaat precies hierover.

De gestorvene bleek een levende en hij zag eruit als de tuinman.

Het radicale van de Paasboodschap, zegt de Amerikaanse theoloog John Caputo, is niet dat christenen claimen dat een dode man weer levend is geworden.

Christenen geloven niet in een zombie, een lijk dat weer rondloopt.

Nee het radicale van de Paasboodschap is dat christenen geloven dat er zelfs in de meest uitzichtloze situatie een nieuw begin mogelijk is.

En daarom is het zo mooi dat we Pasen vieren in het voorjaar, het moment dat ook de natuur weer ontluikt en tot leven komt.

Geloven in de opstanding van Jezus is niet geloven in een dood lichaam dat uit het graf opstaat, maar is geloven in een wereld waarin dood, ellende en verdrukking niet het laatste woord hebben.

Het is geloven in een wereld waarin vijanden elkaar liefhebben, waarin de armen gezegend worden, waarin gemarginaliseerde mensen in het middelpunt mogen staan, een wereld waarin verloren zonen en dochters weer welkom zijn thuis.

Dat zijn allemaal vormen van verrijzenis, vormen van nieuw leven, vormen van opstanding.

Het verhaal dat we vanmorgen gelezen hebben, het Paasevangelie over de opstanding van Jezus, is eigenlijk vooral een verhaal over Maria Magdalena.

Van de eerste tot de laatste zin is zij de hoofdrolspeelster.

Jezus is zelfs in de eerste helft van het verhaal nog afwezig.

Als Maria bij het graf komt en ziet dat de steen is weggerold, gaat ze de andere leerlingen waarschuwen en ook zij stellen vast: Jezus is hier niet. Simon Petrus en de andere leerling, waarschijnlijk de apostel Johannes, naar wie het evangelie genoemd is, zij gaan het graf zelfs binnen, maar ze vinden Jezus niet.

En daarna gingen ze terug naar huis.

Het wordt heel zakelijk en nuchter beschreven.

Ze wisten niet wat ze ermee aan moesten en daarom gingen ze maar weer naar huis.

Maar Maria blijft.

En dan verschijnt in het tweede deel van het verhaal ook Jezus, alleen ze herkent hem niet.

Het is de tuinman, denkt ze.

Totdat hij haar bij haar naam noemt.

En dan herkent ze hem.

Het gaat dus vooral over Maria uit Magdala.

In het Lukas evangelie wordt verteld dat zij door Jezus van 7 demonen is genezen en daarna komt ze pas weer tevoorschijn in de laatste levensdagen van Jezus.

Blijkbaar is zij hem gevolgd uit Galilea.

Maar er is geen aanwijzing dat zij inderdaad de zondares is die volgens Lukas, de voeten van Jezus zalfde.

Alleen in de vele verhalen die er in omloop kwamen, in de traditie zeggen we dan, werd Maria Magdalena tot de bekeerde zondares gemaakt.

In de musical Jesus Christ Superstar werd ze de minnares van Jezus en de schrijver Dan Brown vertelde in zijn roman 'de Da Vinci code', dat zij samen ook kinderen hadden.

De Bijbel schrijft vooral pas over haar in de laatste dagen van Jezus.

Maria van Magdala stond aan de voet van het kruis toen Jezus gekruisigd werd en nu is ze er ook bij, nu hij levend blijkt te zijn.

Ze is zelfs de eerst die de Levende ontmoet en hem herkend .

Niet Petrus en Johannes en al die andere mannen.

En zij is het die dit goede nieuws aan de leerlingen gaat brengen: hij leeft, het gaat door, het is niet afgelopen.

Van haar horen zij over de opstanding, zij is de eerste getuige.

Daarom wordt zij ook al vroeg de apostel van de apostelen genoemd: apostola apostolorum.

Het verhaal over deze ontmoeting van Maria Magdalena met de tuinman die Jezus blijkt te zijn, is een prachtig verhaal vol emotie en diepgang.

Maria mist Jezus en ze huilt omdat zij hem kwijt is.

Dat staat er niet toevallig.

Het wordt 4x genoemd in het verhaal bij Johannes.

Maria houdt echt van Jezus net als die leerling die niet bij de naam wordt genoemd en die als eerste bij het graf aankwam.

En die liefde is ook de aanleiding, de start van haar opstanding, haar verrijzenis.

Want dit Paasverhaal gaat eigenlijk meer over de opstanding van Maria Magdalena, dan over die van Jezus.

In plaats van over de opstanding van Jezus na zijn dood, gaat het eigenlijk over de opstanding van Maria Magdalena vóór de dood.

Zij wordt opnieuw tot leven gewekt.

Ze wordt omhoog geholpen uit het verdriet waarin zij gevangen zat.

Ze wordt weer rechtop op de benen gezet.

En hoe gaat dat dan zo'n opstanding?

Die gaat in 3 stappen.

Allereerst omdat er aandacht is van een ander.

Jezus spreekt Maria aan: hij heeft aandacht voor haar.

Hij vraagt bezorgd aan haar, waarom ze huilt en wie ze zoekt.

En de volgende stap is dan dat Maria gekend wordt in haar eigenheid.

In wie ze is.

Jezus noemt haar naam: "Maria."

En zij antwoordt met: "Rabboeni".

Het is de sleutelzin in dit verhaal.

De ander krijgt een naam.

Zij is niet zomaar iemand of een nummer.

Zij wordt gezien en bij haar eigen naam genoemd.

De dichter Willem Barnard vertelde eens dat hij altijd ontroerd raakte van deze tekst en het eigenlijk niet met droge ogen kon lezen.

Zo sprak het hem aan en trof het hem.

En de derde stap is dat de een zich tot de ander bekeert.

We lezen dat ook: Maria keek om.

En even verder: ze draaide zich om.

Het is een bekeringsverhaal en hier is het een omkering naar elkaar toe.

Maria stond met haar gezicht nog naar het graf toegewend en ze moet zich omkeren naar het leven toe.

Maria en Jezus keren zich naar elkaar toe en komen zo beide tot nieuw leven.

Voor allebei begint er een nieuwe toekomst.

Het Paasevangelie is dus eigenlijk vooral het verhaal over de opstanding van Maria Magdalena.

En zo'n opstanding, zoals die hier beschreven wordt, die kan dus in het leven van ieder mens gebeuren.

Ook wij kunnen de tuinman tegenkomen, of iemand anders in wie we de Levende herkennen.

En ook bij ons kan het even duren voor wij die herkenning door hebben.

Zo gaat dat met het Paas evangelie.

Zo ging het ook bij de Emmaüsgangers in het Lukas evangelie.

Net als Maria herkenden zij Jezus eerst ook niet.

En toen zij hem herkenden, aan het breken van het brood toen verdween hij uit hun ogen.

Waarop zij zich realiseerden dat zij hem ook niet konden vasthouden, net zoals Maria Magdalena dat niet kon, hoe graag ze ook wilde.

“Houd mij niet vast,” zegt Jezus tegen haar.

En net als de Emmaüsgangers die onmiddellijk teruggaan naar Jeruzalem om het aan de anderen te vertellen, zo gaat Maria nu ook terug naar de leerlingen, met de mededeling dat ze de Heer heeft gezien.

En allemaal, zowel de Emmaüsgangers als Maria Magdalena realiseren zij zich dat ze het verhaal van de Levende moeten voortzetten.

En wij moeten het nu doen!

Want ook wij kunnen opstanding ervaren, nieuw leven.

De Amerikaanse theoloog, John Caputo, waar we het zopas al over gehad hebben, verzoon een keer dat er nog een stukje evangelie was, dat was verdwenen.

In dat verdwenen stukje zei een leerling tegen Jezus: “Nog een laatste vraag zou ik willen stellen” en hij vroeg hem toen:

“Wat betekent opstanding uit de doden?”

En Jezus antwoordt hem dan: “De opstanding uit de doden is een pasgeboren baby, een nieuwe morgen, een andere dag, meer tijd, herstel na een bedreigende ziekte, een daad van vergeving, een sprongetje maken als je denkt niet meer te kunnen bewegen, een terugkeer, een tweede kans, een nieuw.....”

En ga zo maar door.

Dat is opstanding: een nieuw begin waar er geen leven meer lijkt te zijn.

En daarom is het Paasverhaal ook een soort nieuw scheppingsverhaal.

Het begint ook als een scheppingsverhaal: vroeg op de eerste dag toen het nog donker was.

Daarom is het ook zo mooi dat Jezus als de tuinman verschijnt.

Degene die zorgt voor groeikracht, voor ontluikend groen en voor nieuw leven in de schepping.

Opdat er in het leven van ons allemaal een nieuw begin mag zijn.

Amen

Met dank aan Peter Nissen uit Opstaan/Meditaties uit het Paasevangelie